

Allvarlig kritik mot Förvaltningsrätten i Linköping för långsam handläggning av ett mål enligt namnlagen (1982:670)

Beslutet i korthet: Ett mål enligt namnlagen inleddes vid förvaltningsrätten den 4 mars 2013. Målet var färdigberett den 9 april samma år men avgjordes inte förrän den 20 februari 2015, dvs. nästan två år efter det att målet kom in till domstolen. Förvaltningsrätten får allvarlig kritik för den långa handläggningstiden.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot Förvaltningsrätten i Linköping med anledning av den långsamma handläggningen av ett mål enligt namnlagen (1982:670).

Utredning

JO begärde in dagboksblad i förvaltningsrättens mål 1457-13. Av detta framgick bl.a. att målet kom in till domstolen den 4 mars 2013 och att det inte var avslutat.

Ärendet remitterades till förvaltningsrätten som uppmanades att lämna upplysningar om och yttra sig över handläggningstiden i målet. Domstolen skulle även redovisa sin bedömning av det som kommit fram.

Förvaltningsrätten, genom lagmannen BB samt rådmannen och enhetschefen DD, uppgav följande i ett remissvar:

Målet avser tillämpning av namnlagen.

Målet inkom till förvaltningsrätten i Linköping den 4 mars 2013. Skriftväxling mellan domstolen och parterna inleddes relativt omgående och synes ha varit avslutad redan den 9 april samma år. Troligen rubricerades målet redan i detta läge som ”Klart för avgörande” (KFA). Detta framgår dock inte av vårt målhanteringssystem (VERA).

I VERA har målet rubricerats som

- inkommet, den 4 mars 2013,
- överlämnat till domare den 3 juni 2014,
- överlämnat till domare den 14 januari 2015,
- föredraget och överlämnat för expediering den 19 februari 2015 samt
- avslutat den 20 februari 2015.

Av VERA framgår vidare att målet legat hos tre olika handläggare samt fyra olika domare. Dessa är
 handläggare 1:32 (CC), domare 1:4 (DD),
 handläggare 1:60 (EE), domare 1:26 (FF),
 handläggare, (= saknar handläggare), domare 1:27 (GG),
 handläggare 1:11 (HH), domare 1:27 (GG),
 handläggare 1:11 (HH, domare 1:7 (JJ).

Förklaringen till denna synes oordnade hantering ligger bland annat i följande omständigheter.

Undertecknad DD står som domare till och med den 21 juli 2013. Jag minns inte målet. Vid återkomst från semestern 2013 var jag tvungen att ta tag i de ca.100 mål gällande elnätsföretagens intäktsramar för åren 2012–2015. Jag och en kollega till mig skulle under hösten enbart arbeta med dessa mål. Vi städade därför undan samtliga andra mål. Förvaltningsrätten hade anställt tre t.f. rådmän som skulle ersätta oss i den normala målhanteringen.

Målet fördelades härefter på EE och FF under en kortare tid. Det kan i efterhand inte utredas anledning till detta. Därefter fördelades det på t.f. rådmän GG. HH fick i januari 2014 i uppdrag att sätta upp ett förslag till dom. Enligt HH:s minnesbild lämnades sedermera ett förslag till dom till den då ansvarige domaren, GG. Detta framgår tyvärr inte av VERA. Målet kom dock inte att avgöras innan GG slutade den 31 maj 2014.

Med anledning av ovanstående fördelades målet härefter om i juni 2014 till HH och ansvarig domare JJ. JJ kom som fiskal till förvaltningsrätten samma månad och fick då detta mål samt flera andra mål direkt fördelade på sig. Hon hade redan från start ansvar för flera mål som var äldre än detta mål och mål som dessutom var av klar förturskaraktär. I valet mellan olika mål, var detta därför inte ett mål som kom att prioriteras. När hon under hösten 2014 började arbeta med målet insåg hon att det inte var klart att avgöra, utan krävde ytterligare utredning av praxis från EU-domstolen och Europadomstolen. Hon och handläggaren diskuterade målet vid flera tillfällen. JJ lade ner ett stort arbete med att få målet färdigt. Hon omarbetade stora delar av det förslag som var uppsatt. Det föredrogs och avgjordes i februari 2015.

Det är naturligtvis otillfredsställande att parterna har behövt invänta avgörandet under närmare två år. Förvaltningsrätten har under perioden haft att hantera flera medarbetare som slutat och arbetat med att få in nya medarbetare i sina respektive roller. Sett i efterhand kan det konstateras att målet har vandrat mellan olika handläggare och domare. Vår lärdom av detta är dels att göra bättre genomgångar av vilka mål som ska lyftas fram, när någon skiftar eller slutar sin tjänstgöring, dels att ansvarig enhetschef bör ta ett ansvar för den mängd mål som initialt fördelas på nyanställda fiskaler. Det pågår även ett internt utvecklingsarbete att fördela inkommande mål tidigare under handläggningen till viss bestämd domare. Vår förhoppning med detta är att ytterligare belysa domarnas ansvar för målens hantering.

Vår bedömning är den att domstolen och enheten trots allt har gjort sitt bästa för att hantera det aktuella målet. Bland berörda befattningshavare är det, förutom nedanstående, endast JJ, som har lämnat synpunkter på utformandet av detta yttrande.

Till remissvaret bifogade förvaltningsrätten den meddelade domen.

AA fick möjlighet att kommentera remissvaret.

Bedömning

I regeringsformen finns ett uttryckligt krav på att en rättegång ska genomföras inom skäligen tid (2 kap. 11 § andra stycket). Vidare anges i 17 § förordningen

(1996:382) med förvaltningsrättsinstruktion att ett mål vid en förvaltningsrätt ska avgöras så snart det kan ske, vilket innebär att ett mål som är klart för avgörande inte får bli liggande någon längre tid.

I detta fall inleddes målet vid förvaltningsrätten den 4 mars 2013 och avgjordes den 20 februari 2015. Målets totala handläggningstid uppgick därmed till ett år och elva månader. Av förvaltningsrättens yttrande framgår att skriftväxlingen i målet avslutades redan den 9 april 2013 och att målet då bedömdes vara klart för avgörande. Ändå dröjde det alltså ytterligare ett år och tio månader innan målet avslutades. Under denna tid vandrade ansvaret för målet dessutom mellan flera olika handläggare och domare.

Av den dom som bifogats remissvaret framgår att målet varit relativt komplicerat. Att ändå låta handläggningstiden bli så lång som nästan två år är emellertid inte acceptabelt och förvaltningsrätten förtjänar allvarlig kritik för den långa handläggningstiden.

Jag noterar att domstolen har vidtagit åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för att målen ska kunna avgöras inom rimlig tid, bl.a. genom att ytterligare belysa domarnas ansvar för målens hantering. Jag ser positivt på detta och hoppas att åtgärderna får avsedd effekt.

Med dessa uttalanden avslutas ärendet.